

Algemeen besluit

We juichen toe dat de FOD Sociale Zekerheid een aantal indicatoren van de sociale bescherming in België publiceert. Veel indicatoren zijn uitgedrukt in armoederisicocijfers. Deze methode om de armoede te “meten” is al lang zeer bekritiseerd. De cijfers ook nog eens Europees vergelijken levert een slappe basis voor het beleid. Hoe dan ook zou de gepubliceerde informatie realistischer en meer beleidsinspirerend zijn als de omringende landen als referentie waren gekozen en niet de EU15 of de EU25.

Een korte toelichting over de kernbegrippen in deze brochure: sociale bescherming, resultaat- en middelenindicatoren ontbreekt. Er had ook wel mogen op gewezen worden dat meerdere van de indicatoren geen betere basis hebben dan de antwoorden uit een enquête bij 5.000 gezinnen (in België). Waaronder dan nog de zeer subjectieve antwoorden op vage vragen zoals: hoe is het met uw gezondheid? Of: roept de sociale zekerheid een positief of een negatief gevoel bij u op?

We kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat de FOD Sociale Zekerheid zich geroepen voelt om een nogal positief beeld op te hangen van de sociale zekerheid in België. Nog afgezien van de vraag of dit haar taak is (en indien ja aan welke hoge eisen van objectiviteit en betrouwbaarheid ze dan moet voldoen) maken we toch de volgende opmerkingen.

1. Er wordt een kleur- en beeldrijk overzicht gegeven van de resultaatindicatoren, netjes gesplitst in zwaktes en sterktes. Niet van de middelenindicatoren. Omdat België hier overwegend zwak scoort? Of omdat de resultaten niet in verhouding zijn tot de middelen?
2. Ook in de samenvatting wordt alleen over de resultaatindicatoren gesproken. In 13 zinnen of zinswendingen wordt op positieve resultaten gewezen en in 6 op negatieve. Dit is niet in verhouding tot de feiten.
3. Er wordt een misleidend beeld opgehangen over het verband tussen sociale zekerheid en sociale bescherming. De sociale zekerheid zou vanzelfsprekend moeten bijdragen tot de sociale bescherming en doet dit ook. Maar als de sociale bescherming onvoldoende is, dan is dit niet noodzakelijk de schuld van de sociale zekerheid en dan moet ook de FOD Sociale Zekerheid zich niet schuldig voelen. Werkloosheid en armoede (bij welke groep van de bevolking ook), zijn in de eerste plaats het gevolg van ondernemen en van de primaire inkomensverdeling. Als de laagste inkomens van de mensen die werken te laag zijn dan is de armoede en het gebrek aan sociale bescherming op tal van gebieden, daar al ingebouwd. Als er te weinig ondernomen wordt is het nog erger.
4. Vlaanderen, Wallonië en Brussel komen in dit verhaal niet voor. Nochtans zijn de meeste resultaat- en middelenindicatoren in deze drie Gewesten zeer verschillend. Uiteindelijk wordt dus een Europese fictie vergeleken met een Belgische fictie. Ook dit laatste is niet realistisch en niet beleidsinspirerend.

Om misverstanden te voorkomen willen we duidelijk stellen dat wij niet de indruk willen wekken dat de sociale zekerheid in België slecht is. Ze is zelfs redelijk goed. Maar bijlange niet zo goed als sommigen willen laten geloven. Zeker niet in verhouding tot de ingezette middelen. Een aandachtige lezing van de indicatoren leidt ook tot dit besluit.